
Privremeno izdanje

Stanje demokratije u Evropi

Funkcioniranje demokratskih institucija u Evropi i napredak skupštinske procedure monitoringa

Rezolucija 1619 (2008)¹

1. Parlamentarna skupština prima znanju rad koji je obavila njena Monitoring komisija, a koji se sastojao u nadgledanju 11 država koje su trenutno pod monitoring procedurom (Albanija, Armenija, Azerbejdžan, Bosna i Hercegovina, Gruzija, Moldavija, Monako, Crna Gora, Ruska Federacija, Srbija i Ukrajina) kao i tri države sa kojima je započet post-monitoring dijalog (Bugarska, Turska i „Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija“) kroz proces jačanja demokratskih institucija ovih država u skladu sa principima vladavine prava i zaštite ljudskih prava.

2. Skupština posebno pozdravlja inicijativu Monitoring komisije da doprinese raspravi koju ona vodi o stanju demokratije u Evropi fokusirajući se u ovogodišnjem izvještaju na napredak u funkcioniranju demokratskih institucija u gore navedenim zemljama članicama i oslanjajući se na njene najnovije monitoring izvještaje za svaku državu zasebno. Neki od ovih izvještaja su pripremljeni po ubrzanoj proceduri kako bi se Skupštini omogućilo da brzo i učinkovito reaguje na hitne i kritične situacije kao što su:

2.1 raspuštanje predsjedničkim dekretom, u aprilu 2007., ukrajinskog parlamenta nakon nekoliko mjeseci političke krize;

2.2. prijevremeni predsjednički izbori u Gruziji, u januaru 2008., raspisani u pokušaju da se riješi politička kriza nastala u ovoj zemlji nakon nekoliko dana političkih protesta i objavljivanja vanrednog stanja u novembru 2007.;

2.3. postizborna kriza u Armeniji, u februaru 2008., koja je dovela do objavljivanja vanrednog stanja u zemlji i dramatičnih događaja od 1. marta tokom kojih je deset lica izgubilo život, a više od stotinu je povrijeđeno;

2.4. pripremanje predsjedničkih izbora u Azerbejdžanu koji će se održati u oktobru 2008.

3. Izvještaji Monitoring komisije navode sljedeće napretke i nedostatke:
4. Kada se radi o poštovanju podjele nadležnosti između različitih nivoa vlasti i ulozi parlamenata:

- 4.1. U nekim zemljama članicama (Albanija, Moldavija), parlamenti su postepeno pojačavali svoju ulogu i uticaj na politički život, ali još se treba puno uraditi kako bi se pojačala kontrola parlamenta nad izvršnom vlasti i poboljšao sistem provjera i protuteža (« checks and balances ») u Armeniji, Azerbejdžanu, Gruziji, Ruskoj Federaciji i u Ukrajini. Prema Rezoluciji Skupštine 1601 (2008.), treba osigurati da opozicija ima odgovarajuću ulogu i prava te treba započeti politički dijalog između većine na vlasti i opozicije, kako unutar tako i izvan parlamenta (Armenija, Azerbejdžan), ili ga poboljšati (Gruzija).

- 4.2. Treba bezuvjetno započeti reformu ustava kako bi se osigurala stvarna podjela nadležnosti između raznih nivoa vlasti kao i dobro funkcioniranje demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini, Monaku i Ukrajini. Novi ustav mora biti korektno proveden u Crnoj Gori. Od velike je važnosti pomoć koju Evropska komisija za demokratiju kroz pravo (Venecijanska komisija) daje ili bi mogla dati ovim državama članicama koje su u procesu revizije ustava, ta pomoć se često daje na zahtjev Monitoring komisije.

- 4.3. Neovisnost sudske vlasti od drugih razina vlasti bi trebala biti pojačana u Armeniji, Azerbejdžanu, Bugarskoj, Gruziji, Monaku, Crnoj Gori, Srbiji, Ruskoj Federaciji i u Ukrajini.

- 4.4. Što se tiče Monaka, Skupština zaključuje da je reforma Ustava iz 2002., urađena na osnovu preporuka Vijeća Evrope, dala veće ovlasti Nacionalnom vijeću i pojačala uravnoteženost među nivoima vlasti. Skupština preporučuje da se ne treba zaustaviti i da treba nastaviti reforme kako bi se još više ojačala uloga Nacionalnog vijeća i poboljšao sistem provjera i protuteža.

5. Kada se radi o izborima i izornoj reformi:

- 5.1. Podsjećajući na svoju Rezoluciju 1547 (2007.) o stanju ljudskih prava i demokratije u Evropi, Skupština ponavlja da održavanje slobodnih i pravičnih izbora predstavlja suštinski element demokratije kao i preduvjet za uspostavljanje demokratskih institucija.

- 5.2 Tokom cijelog perioda na koji se odnosi izvještaj (april 2007. – juni 2008.), održani su opći ili predsjednički izbori u većini država koje su pod monitoring procedurom ili koje su započele postmonitoring dijalog; delegacija Skupštine je posmatrala izbore u Armeniji, Gruziji, Monaku, Crnoj Gori, Ruskoj Federaciji, Srbiji, „Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji“, Turskoj i u Ukrajini.

5.3. Reforma izbornog sistema treba biti započeta u Albaniji, Armeniji, Azerbejdžanu, Gruziji, Crnoj Gori, Moldaviji, Ruskoj Federaciji, Srbiji i u Ukrajini. Izborni prag je još uvijek veoma visok u Ruskoj Federaciji (7 %) i u Turskoj (10 %). U tom kontekstu, Skupština pozdravlja spuštanje izbornog praga na 3 % u Bosni i Hercegovini i na 5 % u Gruziji; nasuprot tome, Skupština žali zbog nedavne odluke Parlamenta Moldavije da podigne navedeni prag na 6 % za stranačke liste.

5.4. Ova reforma izbornog sistema, koja bi se mogla voditi uz pomoć Venecijanske komisije, posebno bi za cilj trebala imati:

5.4.1. da poboljša izborne liste u Albaniji, Gruziji, Crnoj Gori, i Ukrajini i da u Ukrajini ukine odredbe po kojima osobe koje tokom predizbornog perioda otputuju u inostranstvo mogu biti izbrisane sa izborne liste u Ukrajini;

5.4.2. uspostavljanje nepristrasne i javne izborne administracije u Armeniji i Azerbejdžanu kako bi se vratilo povjerenje stanovništva u izborni proces;

5.4.3. da uspostavi efikasnu proceduru za izborne žalbe i apelacije u Armeniji, Azerbejdžanu, Gruziji i u Moldaviji;

5.4.4. da radi na tome da se stvore pravični uvjeti za sve stranke koje učestvuju na izborima, uključujući i pokrivanje kampanje što mora biti pravedno i nepristrasno (Armenija, Azerbejdžan, Moldavija i Ruska Federacija); nedostaci zabilježeni u tom pogledu u ovoj posljednjoj državi su naveli posmatračke Skupštine da zaključe kako su opći izbori u decembru 2007. bili slobodni, ali, ipak, nisu bili pravični;

5.4.5. da osigura odgovarajuću razdvojenost države i političkih stranaka/kandidata u Crnoj Gori i u Ruskoj Federaciji;

5.4.6. da prekine uznemiravanje i zastrašivanje kandidata i simpatizera opozicije u Armeniji, Azerbejdžanu, Gruziji i u Ruskoj Federaciji;

5.4.7. da ukine ustavne i zakonske odredbe po kojima političke stranke mogu opozvati predstavnike naroda („nepobitan mandat“) u Ruskoj Federaciji, Srbiji i u Ukrajini;

5.4.8. da u Srbiji i Crnoj Gori ukine zakonske odredbe po kojima političke stranke nakon izbora mogu promijeniti redoslijed kandidata na izbornoj listi budući da takve odredbe ograničavaju transparentnost i obmanjuju birače.

5.5. Nakon istrage koju je vodila o zahtjevu za otvaranje monitoring procedure u vezi izbornih prevara u Velikoj Britaniji, Monitoring komisija je zaključila da je britanski sistem očigledno otvoren za prevare, to je ranjivost koja je rezultat izbornog sistema po

kojemu je registracija birača prilično tajnovita bez odavanja ličnih podataka. Situacija je pogoršana uvođenjem glasanja poštom za one koji podnesu zahtjev, naročito u okviru odredbi koje su bile na snazi prije promjena u Izbornom zakonu iz 2006. Međutim, uprkos ranjivosti izbornog sistema, smatrajući da su izbori u Velikoj Britaniji održani na demokratski način i da su predstavljali odraz slobodnog izražavanja volje naroda, Skupština je odlučila da ne otvara monitoring proceduru prema ovoj državi.

6. Kada se radi o političkim strankama i njihovom finansiranju:

6.1. Skupština ponavlja da je opoziv predstavnika naroda od strane političkih stranaka („nepobitan mandat“) neprihvatljiva praksa i da je suprotna principima vladavine prava i raspodjele vlasti. Pravila koja se tiču registrovanja političkih stranaka i zabrane političkih blokova, zajedno sa odredbama koje nameću izborni prag od 7 %, umanjuju, odnosno uništavaju mogućnosti malih stranaka da efikasno učestvuju u političkom životu u Ruskoj Federaciji.

6.2. Što se tiče posebno finansiranja političkih stranaka, Skupština se oslanja na prve rezultate ocjene koju je iznijela Grupa država protiv korupcije Vijeća Evrope (GRECO) tokom trećeg kruga ocjenjivanja koje se odnosi na javnost finansiranja stranaka, a u kojemu se iznosi da, dok su države članice intenzivirale svoje napore u reguliranju ovog sektora, nacionalne norme značajno variraju od države do države i, u pojedinim stvarima, ne odgovaraju normama Vijeća Evrope.

6.3. Stoga Skupština preporučuje da sve zemlje članice koje još nisu uspostavile nezavisne, specijalizirane i jake organe kontrole finansiranja političkih stranaka i izborne kampanje to urade što je prije moguće.

6.4. Skupština ponavlja svoju preporuku prema kojoj mora biti usvojen zakon o političkim strankama s ciljem garantiranja transparentnosti finansiranja stranaka u Monaku i Crnoj Gori.

7. Kada se radi o borbi protiv korupcije:

7.1. Uprkos pohvalnim naporima koje su vlasti učinile uz pomoć Vijeća Evrope, usvajanju nacionalnih strategija borbe protiv korupcije i provedbi akcionih planova, korupcija ostaje veliki problem u gotovo svim državama članicama koje su pod monitoring procedurom.

7.2. Skupština podsjeća vlasti zemalja članica da provedu preporuke GRECO-a, a posebno preporuke koje se tiču poboljšanja nacionalnog zakonodavstva i učinkovite primjene usvojenih mjera. Napori koje su države učinile s ciljem iskorjenjivanja korupcije bi trebali istovremeno uključiti mjere represije, mjere prevencije i političke koordinacije. U tom pogledu, Skupština podsjeća na svoju preporuku kojom ona poziva zemlje da poduzmu mjere kako bi se garantovalo uspostavljanje profesionalne javne službe koja će poštovati etička pravila u Albaniji, Gruziji i u Ukrajini.

7.3. Ukrajina bi trebala ratificirati Kaznenu konvenciju o korupciji (STE n° 173) Vijeća Evrope.

8. Kada se radi o pluralizmu medija:

8.1. Nedostatak medijskog pluralizma izazvao je zabrinutost u Skupštini u odnosu na Armeniju, Azerbejdžan, Moldaviju i Rusku Federaciju. Nedostaci nastali zbog monopolizacije nekih medija od strane političkih grupa i direktora preduzeća u Srbiji također su podigli zabrinutost. Nezavisnost organa za regulaciju medija bi se trebala garantovati u Armeniji i Azerbejdžanu.

8.2. Uprkos naporima učinjenim uz pomoć Vijeća Evrope, proces stvaranja prave javne službe emitiranja još nije završen u Albaniji, Armeniji, Azerbejdžanu, Moldaviji, Ruskoj Federaciji i u Ukrajini. U Bosni i Hercegovini, državi koja ima jedan od najnaprednijih mehanizama autoregulacije u Evropi, stvaranje jedinstvene javne službe emitiranja sa upravom na državnom nivou čini jedan od uvjeta za potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom.

8.3. Cenzura, progoni, zatvaranja i zastrašivanja novinara, pa čak i fizičke prijetnje prema njima i dalje se dešavaju u Azerbejdžanu i Ruskoj Federaciji. Skupština pozdravlja činjenicu da kleveta više nije krivično djelo u Bosni i Hercegovini, Gruziji i Ukrajini i da je djelimično izuzeta iz krivičnih djela u Moldaviji i „Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji“. Ona podstiče i druge zemlje članice da nastave proceduru izuzimanja klevete iz krivične odgovornosti. U isto vrijeme, profesionalna etika novinara mora biti poboljšana u mnogim državama članicama, eventualno uz pomoć Vijeća Evrope.

8.4. Istraga koju je Monitoring komisija vodila na zahtjev o otvaranju monitoring procedure koja se odnosi na monopolizaciju elektronskih medija i mogućnost zloupotrebe vlasti u Italiji je potvrdila da spektar italijanskih medija predstavlja anomaliju u televizijskom sektoru i to sa jednom od najvećih koncentracija na državnom nivou u Evropi. Međutim, italijanski građani generalno imaju pristup velikom broju izvora informacija i programa u medijskom prostoru. Stoga je Skupština smatrala da anomalija koju predstavlja jedan od elektronskih medija nije opravdavala uvođenje jednake monitoring procedure prema Italiji, ali bi bilo dobro da Monitoring komisija u svojim periodičnim izvještajima prati zakonodavni napredak u Italiji.

9. Kada se radi o lokalnoj i regionalnoj demokratiji:

9.1. Skupština smatra da veliki broj zemalja koje su pod monitoring procedurom ili koje su započele postmonitoring dijalog trebaju ubrzati ritam reformi u oblasti decentralizacije. Nepostojanje jasne definiranosti nadležnosti lokalnih vlasti predstavlja preporuku učinkovitoj decentralizaciji u Armeniji, Azerbejdžanu, Bosni i Hercegovini, Moldaviji i u Srbiji. Osim toga, resursi koji se po zakonu dodjeljuju lokalnim vlastima često ne odgovaraju decentraliziranim

nadležnostima i nejednako se raspoređuju (Armenija, Bosna i Hercegovina, Moldavija, Srbija, « Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija », Ukrajina). Još uvijek neriješeno pitanje decentralizacije sprečava lokalne vlasti da učinkovito izvršavaju svoje nadležnosti u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i u « Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji ». Procedure za kontrolu su često složene i nejasne što stvara rizik za neopravdano miješanje centralne vlasti u aktivnosti lokalnih i regionalnih vlasti (Armenija, Azerbejdžan, Moldavija).

9.2 U nekim državama članicama, lokalne vlasti su isuviše male i slabe da bi na sebe preuzele važnu odgovornost u osiguravanju glavnih javnih službi (Armenija, Azerbejdžan, Moldavija). Zbog toga Skupština pozdravlja napore koje su poduzele ove države s ciljem uspostavljanja mehanizama saradnje među općinama, na primjer u Armeniji i u Moldaviji i ohrabruje ih da u tome ustraju. Osim toga, Skupština ohrabruje zemlje članice da razmotre uspostavljanje i provedbu teritorijalne reforme s ciljem osnaživanja općina i trajnog povećavanja njihove finansijske sposobnosti. Ako bude potrebno, takve reforme bi mogle uključiti uspostavljanje autonomnih regionalnih struktura koje će imati povećane operativne i finansijske kapacitete.

9.3. Osim toga, prava decentralizacija zahtijeva osnaživanje kapaciteta oba nivoa vlasti, državna vlada treba da radi u kontekstu osiguravanja decentraliziranih službi, a lokalna vlast treba u potpunosti da učestvuje u provedbi politike decentralizacije i da radi na stalnom poboljšavanju rada usavršavajući norme vođenja i strateškog upravljanja, osiguravanja usluga, učestvovanja zajednice i javne etike (Armenija, Azerbejdžan, Bosna i Hercegovina, Moldavija, Srbija, « Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija », Ukrajina).

10. Kada se radi o neriješenim sukobima koji se nastavljaju u zemljama članicama koje su pod monitoring procedurom:

10.1. Skupština smatra da demokratija ne može biti osigurana u Azerbejdžanu, Gruziji, i Moldaviji sve dok ne bude ponovno uspostavljen teritorijalni integritet ovih država.

10.2. Skupština pozdravlja inicijativu Monitoring komisije da organizira u Berlinu, novembra 2007., raspravu o « zaleđenim sukobima » u Nagorno-Karabahu, Abhaziji, Južnoj Osetiji i u Transnistriji. U tom pogledu, Skupština ponovno potvrđuje ulogu koju nacionalni parlamenti mogu odigrati s ciljem promoviranja uspostavljanja povjerenja koji je preduvjet za mirno rješavanje sukoba. Također, Skupština može dati svoju pomoć s ciljem stvaranja povoljne klime za pregovore kroz uspostavljanje dijaloga na parlamentarnom nivou. Prema tome, Skupština ohrabruje organiziranje i drugih rasprava o gore navedenim sukobima.

10.3. U isto vrijeme, Skupština žali što nikakav pozitivan razvoj događaja nije zabilježen tokom perioda obuhvaćenog izvještajem (april

2007. – juni 2008.) u pogledu gore navedenih sukoba, nedavno su tenzije još više porasle u Abhaziji i Južnoj Osetiji.

11. Skupština ohrabruje sve zemlje koje su trenutno pod monitoring procedurom ili sa kojima je pokrenut postmonitoring dijalog da nastave saradnju sa Monitoring komisijom i da provedu sve preporuke sadržane u specifičnim rezolucijama koje je Skupština usvojila za svaku od tih država. Ona ponovno potvrđuje svoju volju da da neophodnu podršku ovim zemljama kroz svoje programe saradnje i parlamentarne pomoći.

12. Osim toga, Skupština uzima u obzir i periodične izvještaje koji se odnose na treću i posljednju grupu od jedanaest zemalja članica, od kojih neke nisu ni pod monitoring procedurom niti imaju postmonitoring dijalog i to: Norveška, Poljska, Portugal, Rumunija, San Marino, Slovačka, Slovenija, Španija, Švedska, Švicarska i Velika Britanija. Kao i prethodnih godina, ovi izvještaji se temelje na ocjenama o svakoj pojedinačnoj zemlji koje daje Komesar za ljudska prava i drugi mehanizmi ili monitoring institucije Vijeća Evrope.

13. Na osnovu ovih izvještaja, koji predstavljaju dodatak godišnjem izvještaju o aktivnostima za 2008. Monitoring komisije, Skupština:

13.1. ohrabruje nacionalne parlamente zemalja:

13.1.1. da se služe ovim izvještajima kao osnovom za razgovore o naprecima koje je njihova država učinila s ciljem poštovanja statusnih i uobičajenih obaveza koje im pripadaju kao zemljama članicama Vijeća Evrope;

13.1.2. da promoviraju izvršenje presuda Suda i poštovanje preporuka koje navodi Komesar za ljudska prava i drugi monitoring organi Vijeća Evrope dajući i ubrzavajući neophodne zakonodavne inicijative kao i izvršavajući u potpunosti njihovu kontrolu nad radom vlada;

13.2. poziva organe Evropske unije da se, ukoliko se ukaže potreba, oslone na ove izvještaje i da uzmu u obzir zaključke institucija i mehanizme zaštite ljudskih prava Vijeća Evrope kao što su presude Suda i izvještaji Komesara za ljudska prava i Monitoring komisije Skupštine kao i odgovarajuće rezolucije i preporuke koje je Skupština usvojila;

13.3. poziva:

13.3.1. Švedsku, Švicarsku i Veliku Britaniju da potpišu i ratificiraju Protokol broj 12 na Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (STE n° 177) i Norvešku, Portugal, Slovačku, Sloveniju i Španiju da ga ratificiraju;

13.3.2. Poljsku i Španiju da ratificiraju Protokol broj 13 na Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (STE n° 187);

13.3.3. Švicarsku da potpiše Revidiranu evropsku socijalnu povelju (STE n° 163) i Poljsku, Slovačku, Španiju i Veliku Britaniju da je ratificiraju;

13.3.4. Poljsku, Rumuniju, Španiju, Švicarsku i Veliku Britaniju da potpišu i ratificiraju – i Slovačku i Sloveniju da ratificiraju – Dodatni protokol Evropskoj socijalnoj povelji koja predviđa sistem kolektivnih žalbi (STE n° 158);

13.3.5. Portugal, San Marino i Švicarsku da potpišu i ratificiraju Građansku konvenciju o korupciji (STE n° 174) i Španiju i Veliku Britaniju da je ratificiraju;

13.3.6. San Marino i Španiju da ratificiraju Krivičnu konvenciju o korupciji (STE n° 173).

13.3.7. Švicarsku da usvoji zakon o političkim strankama kako bi se garantirala javnost finansiranja političkih stranaka.

14. Skupština smatra da 2008. godina označava kraj prvog trogodišnjeg kruga periodičnih izvještaja koje je napisala njena Monitoring komisija za sve države članice koje nisu pod monitoring procedurom ili koje nisu započele postmonitoring dijalog.

15. Tokom pravljenja periodičnih izvještaja kao i tokom provedbe svoje vlastite procedure praćenja za svaku od država, kroz svoju Monitoring komisiju, Skupština je nastavila da se koristi radovima koje su vodile druge institucije i organi kontrole Vijeća Evrope, a naročito: Evropski sud za ljudska prava; Komitet ministara povodom kontrole izvršavanja presuda Suda; Evropski komitet za socijalna prava; Komesar za ljudska prava, Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope; Grupa država protiv korupcije (GRECO); Komitet eksperata o procjeni mjera za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL); Evropski komitet za sprečavanje mučenja i neljudskog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT); Savjetodavni komitet o Okvirnoj Konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina; Komitet stručnjaka Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima i Evropska komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI). Evropska komisija za demokratiju kroz pravo (Venecijanska komisija) ima posebnu važnost budući da kroz svoje iskustvo suštinski pomaže izvjestiocima Monitoring komisije u njihovim zadacima kao i zemljama članicama da ispoštuju svoje obaveze i angažmane. Radovi Komisije o učinkovitosti pravde (CEPEJ) su također važni.

16. U isto vrijeme, Skupština je nastavila promovirati radove svih ovih institucija i organa kontrole naročito objavljujući poziv za izvršavanje presuda Suda ili provedbu preporuka koje navode ove institucije ili organi u svim državama koje su pod monitoring procedurom ili se nalaze u periodičnom izvještaju ili su započele postmonitoring dijalog.

17. Skupština pozdravlja značajan posao koji su izvršile institucije i organi kontrole Vijeća Evrope kao i stečevinu koju su godinama pravili. U tom pogledu, Skupština je uvjerena da učinkovitost ovog mehanizma jedinstvenog na svijetu još može biti pojačana ako se definiraju sredstva koja imaju za cilj da poboljšaju

sinergija i pojačaju saradnja između različitih organa čuvajući njihovu nezavisnost i poštujući mandate, metode rada i prioritete svakog od njih.

18. Skupština pozdravlja inicijativu Monitoring komisije da organizira raspravu kao forum za razmjenu ideja i identificiranje puteva i načina za poboljšanje sinergije između svih zainteresiranih strana, odnosno institucija, organa i mehanizama navedenih u 15. paragrafu, budući da bi takva inicijativa mogla biti posebno korisna za njene radove.

19. Kako bi se osigurala veća učinkovitost, Skupština poziva zemlje članice da uspostave ili ojačaju mehanizme koji trebaju osigurati odgovarajući nastavak i provedbu zaključaka kontrolnih organa Vijeća Evrope.

20. Skupština naglašava da bi nacionalni parlamenti trebali biti redovno informirani o mjerama koje vlade poduzimaju s ciljem provedbe preporuka koje su dali kontrolni organi Vijeća Evrope kao i da garantiraju provedbu presuda Suda iz Strasbourga.

21. Skupština još jednom želi da podsjeti da nacionalni parlamenti trebaju odigrati posebnu ulogu u izvršavanju njihove demokratske kontrole nad radom vlada. To znači da oni naročito moraju paziti:

21.1. na poštovanje preporuka nadzornih organa Vijeća Evrope;

21.2. na brzu i cjelovitu provedbu presuda Suda iz Strasbourga, naročito kada Sud zahtijeva promjenu zakonskog okvira;

21.3. da se ne poziva prekomjerno ni na nacionalnu sigurnost, ni na državne tajne kako bi se sakrile nezakonite aktivnosti državnih funkcionera od opsežnih parlamentarnih i sudskih istraga.

¹ *Rasprava na Skupštini*, 25. juna 2008. (23. sjednica) (vidjeti [Dok. 11628](#), izvještaj Komisije za poštovanje obaveza i angažmana zemalja članica Vijeća Evrope (Monitoring komisija), izvjestilac: g. Holovaty). *Tekst usvojen na Skupštini*, 25. juna 2008. (24. sjednica).